

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
„ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ”

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до проведення практичних та семінарських занять
з навчальної дисципліни

ПОДАТКОВА СИСТЕМА

для студентів галузі знань
07 «Управління та адміністрування» усіх форм навчання

Затверджено
редакційно-видавничою
радою університету,
протокол № 2 від 24.05.2018 р.

Харків
НТУ «ХПІ»
2018

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
„ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ”

До друку дозволяю

проф. Мигущенко Р.П.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до проведення практичних та семінарських занять
з навчальної дисципліни

ПОДАТКОВА СИСТЕМА

для студентів галузі знань
07 «Управління та адміністрування» усіх форм навчання

Затверджено
редакційно-видавничою
радою університету,
протокол № 2 від 24.05.2018 р.

Харків
НТУ «ХПІ»
2018

Методичні вказівки до проведення практичних та семінарських занять з дисципліни «Податкова система» для студентів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» усіх форм навчання / уклад. Г. М. Коптева - Харків: НТУ «ХПІ» - 2018. — 27 с.

Укладач Г. М. Коптева

Рецензент Н.С. Краснокутська

Кафедра менеджменту та оподаткування

Змістовий модуль 1 Теоретичні основи податкової системи України та основні непрямі податки

Тема 1 Сутність та види податків

План семінарського і практичного заняття

1. Відмінності податків і зборів (обов'язкових платежів).
2. Сутність фіскальної та регулюючої функцій податків.
3. Елементи податку як структура оподаткування.
4. Ознаки класифікації податків.

Проблемні питання

1. Які основні напрями регулювання економіки й соціальної сфери?
2. У чому полягає співвідношення функцій у різних видах податків?

Питання для обговорення

1. Коли виникла та як розвивалась наука про податки ?
2. У чому суть Континентальної економічної школи про податки?

Тема 2 Податкова політика в системі державного регулювання економіки

План семінарського і практичного заняття

1. Податки в системі державних доходів.
2. Місце та роль податкової політики в державному регулюванні економіки.
3. Принципи податкової політики.

Проблемні питання

1. Як проявляється податковий вплив на ціни в умовах розбалансування ринку в перехідний період?
2. У чому суть податкової політики в умовах дефіцитності бюджету та інфляції?

Питання для обговорення

1. Сформулюйте принципи ефективної податкової політики.
2. Які особливості податкової політики в умовах ринкових відносин?

Тема 3 Організація податкової системи

План семінарського і практичного заняття

1. Структурна побудова податкової системи.
2. Показники якості податкової системи.
3. Аналіз сучасного стану податкової системи України.
4. Приклади формування податкових систем закордонних країн.

Проблемні питання

1. Як досягається оптимізація співвідношення між фіскальною і регулюючою функціями податків, між різними видами податків?
2. У чому полягає необхідність та суть інтеграції податкових систем у сучасному глобальному середовищі?

Питання для обговорення

1. Розкажіть про сплату податків в Німеччині.
2. Охарактеризуйте сплату податків во Франції.
3. Сплата податків в Англії.
4. Системи оподаткування країн Європейського Союзу.

Тема 4 Державна фіскальна служба України

План семінарського і практичного заняття

1. Побудова структури фіскальної служби Харківської області.
2. Відмінності у функціях контролюючих органів різних рівнів підпорядкування.
3. Структура, завдання ДФСУ.
4. Права та обов'язки працівників ДФС.

Проблемні питання

1. На що спрямована робота контролюючих органів?
2. Які зміни відбулися останнім часом у нормах Податкового Кодексу?
3. Хто є суб'єктами податкових відносин? Які вимоги податкової дисципліни?

Питання для обговорення

1. Які функції ДФС України?
2. Які Функції ДФС на середньому рівні?
3. Які Функції ДФС на базовому рівні?
4. Назвіть права та обов'язки платників податків.

Тема 5 Податковий менеджмент

План семінарського і практичного заняття

1. Роль і місце податкового менеджменту в системі державного управління.
2. Податкове адміністрування – невід'ємна частина податкового менеджменту.
3. Податкове планування.
4. Види та форми податкового контролю платників податків. Порядок проведення податкових перевірок

Проблемні питання

1. Податкова поведінка платників податків.
2. Адміністрування окремих місцевих податків і зборів.
3. Перевірка і встановлення обґрунтованості пільг.

Питання для обговорення

1. Теоретичні аспекти організації податкових відносин з метою формування доходної частини бюджету.
2. Охарактеризуйте взаємовідносини між платниками податків та контролюючим органом.
3. Як розподіляються суб'єкти господарської діяльності за категоріями уваги?

Тема 6 Податок на додану вартість

План семінарського і практичного заняття

1. Платники ПДВ. Реєстрація осіб як платників ПДВ.
2. Об'єкт оподаткування. Особливості визначення бази оподаткування.
3. Система пільг щодо ПДВ.
4. Особливості здійснення податкового відшкодування ПДВ.

Проблемні питання

1. Пільги для окремих товарів, робіт та послуг. Пільги для окремих платників податку. Направленість пільг, їх дія.
2. Особливості автоматичного бюджетного відшкодування.

Питання для обговорення

1. Розкажіть про зародження та розвиток податку на додану вартість.

2. Охарактеризуйте передумови впровадження податку на додану вартість в Україні.

Завдання 1

Визначити суми податкового зобов'язання, податкового кредиту, суми ПДВ, належного до сплати в бюджет ТОВ “Локус” за I квартал на основі наступних даних:

1. ТОВ “Локус” відвантажило 05.01.20__ р. покупцям продукцію на суму 19000 грн.(у т.ч. ПДВ).
2. У лютому на ТОВ “Локус” проведений добровільний аудит АФ “Консул” на суму 9 000 грн. (у т.ч. ПДВ). Податкова накладна не зареєстрована.
3. Нарахована орендна плата за I квартал за взяті в оренду у МП “РИФ” основні засоби (у т.ч. ПДВ на суму 1 800 грн.).

Завдання 2

На основі наведених даних про господарські операції ПАТ “Ватра” за II квартал 20__ року визначити суми податкових зобов'язань і податкового кредиту, обчислити суму ПДВ належну до сплати в бюджет.

1. Відвантажено згідно з товарно-транспортною накладною № 002116 від 07.04.20__ р. СП “Меркурій” світильники “Медея” у кількості 18 шт. На суму 1800 грн. (у т.ч. ПДВ) і “Лотос” у кількості 30 шт. на суму 900 грн. (у т.ч. ПДВ).
2. Отримано від ТзОВ “Віта” за податковою накладною № 14 від 10.04.20__р. сталь листову на суму 7300 грн. (у т.ч. ПДВ).
3. Відвантажено згідно з товарно-транспортною накладною № 002117 від 12.05.20__ р. ДП “Мехколони № 18” світильники РКУ – 250 у кількості 6 шт. на суму 1020 грн. (у т.ч. ПДВ).

Завдання 3

Необхідно визначити суму ПДВ, що підлягає сплаті в державний бюджет (відшкодуванню з бюджету) за результатами звітного місяця, якщо підприємство реалізує різні види продукції. Протягом звітного місяця здійснено такі операції:

1. Придбано сировину для основного виробництва на суму 68 000 грн (з ПДВ).
2. Реалізовано жетони для торговельних автоматів - 2 000грн.
3. Відвантажено готову продукцію на суму 62 000 грн. (без ПДВ).
4. Продано продукцію спеціального призначення для інвалідів на суму 4800 грн.
5. Здійснено витрати, які не підтверджені документально, на суму 2 000 грн.
6. Придбано верстати для використання у виробництві товарної продукції на суму 80 000 грн.

Завдання 4

Необхідно визначити суму ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету (або відшкодуванню з бюджету) за результатами звітного місяця, якщо підприємство реалізує різні види продукції.

Протягом травня здійснено такі операції:

1. Виконано роботи з ремонту приміщення іншого підприємства. Згідно з актом виконаних робіт сума складала 19 000 грн.
2. Закуплено будівельні матеріали у неплатника ПДВ на суму 3 000 грн.
3. Реалізовано зайві будівельні матеріали на суму 2 600 грн з ПДВ.
4. Нараховано заробітну плату робітникам підприємства - 31 250 грн.
5. Отримано складське приміщення в оперативну оренду. Нараховано орендну плату - 800 грн.
6. Реалізовано іноземну валюту -3 000 доларів за курсом 27,00 грн за 1\$.

Тема 7 Акцизний податок

План семінарського і практичного заняття

1. Структура акцизного податку.
2. Маркування підакцизних товарів.
3. Особливості сплати акцизів до бюджету України.

Питання для обговорення

1. Яка відповідальність за несвоєчасну сплату акцизного податку?
2. Яка специфіка оподаткування алкогольних напоїв та тютюнових виробів в Україні?

Завдання 1

Необхідно визначити суму акцизного податку, що має сплатити товаровиробник, контрактну вартість з врахуванням непрямих податків в та ціну одиниці підакцизного товару. ПрАТ «Малинівка» - виробник алкогольних напоїв та пива відвантажило в звітному періоді покупцю ТОВ «Перун» вина ігристі в обсязі 600 л. Оплата отримана в звітному періоді. Контрактна вартість становила 9 500 грн. без ПДВ (без акцизного податку).

Ставка акцизного податку становить 12,95 грн за 1 л.

Завдання 2

У січні 2018 р. підприємство–виробник тютюнових виробів виготовило та відвантажило покупцям сигарети з фільтром у обсязі 0,2 млн. шт. на митній території України.

Задекларована виробником максимальна роздрібна ціна за 1 пачку сигарет з фільтром, котрі він виробляє, становить 55,00 грн. (з урахуванням непрямих податків).

Ставки акцизного податку: специфічна – 577,98 грн. за 1000 шт.; адвалорна – 12 %.

Мінімальне податкове акцизне зобов'язання зі сплати акцизного податку становить 773,20 грн. за 1000 шт.

Визначити суму акцизного податку. Який порядок сплати акцизного податку виробником?

Тема 8 Мито

План семінарського і практичного заняття

1. Поняття та методи визначення митної вартості товарів.
2. Види мита. Ставки мита.
3. Справляння мита та порядок його перерахування до бюджету.
3. Пільги, порядок розрахунку та сплати мита

Проблемні питання

1. Митна політика України.
2. Пільги для юридичних та фізичних осіб зі справляння мита.

Питання для обговорення

1. Яка історія сплати мита?
2. Мито як джерело доходів бюджету.
3. Які ви знаєте особливі види мита в Україні?

Завдання 1

У березні 20__ року надійшов товар від нерезидента. Вартість товару - 10 тис. доларів США, а митна - 12 тис. доларів США. Курс НБУ на дату розмитнення - 15,05 грн/1 дол. США. Розрахувати ввізне мито та митний збір.

Завдання 2

Необхідно розрахувати фактурну вартість товару, митну вартість, суми мита, митного збору та ПДВ.

Підприємство-резидент «Радмир» на підставі договору купівлі-продажу з підприємством-нерезидентом «Глорія» одержало товар на суму 18 569 дол. США, у тому числі транспортні послуги на території України на 1210 дол. США (відповідно до рахунку-фактури) на умовах СРТ (перевезення оплачене до пункту призначення) м. Харків. Даний товар обкладається митом за ставкою 11%, ставка митного збору 0,2%.

Завдання 3

Необхідно розрахувати фактурну вартість товару, митну вартість, суми мита, митного збору та ПДВ.

Підприємство-резидент «Феєрія» на підставі договору закупівлі-продажу з підприємством-нерезидентом «Лора» відвантажило товар на суму 17 480 дол. США (80 т за ціною 218,50 дол. США за тону) відповідно до рахунка-фактури з відстрочкою платежу, на умовах DAF (постачання до кордону) станція Чоп (кордон Україна-Словаччина).

Даний товар обкладається митом за ставкою 15%, ставка митного збору 0,2%.

Тема 9 Перекладання податків

План семінарського і практичного заняття

1. Особливості формування податкового потенціалу.
2. Аналіз концепцій перекладення податків.
3. Роль податку в ринковому механізмі.
4. Дослідження прямого та непрямого оподаткування у державах з розвинуеною та слаборозвинуеною економікою

Змістовий модуль 2 Основні прямі податки та інші податки і збори

Тема 10 Податок на прибуток підприємств

План семінарського і практичного заняття

1. Платники податку на прибуток підприємств.
2. Доходи і витрати звітного періоду, їх визначення і склад.
3. Пільги щодо податку на прибуток підприємств

Питання для обговорення

1. У чому полягає роль та значення податку на прибуток підприємства системі оподаткування?
2. Яка передбачена відповідальність за неправильність нарахування податку?

Завдання 1

Розрахувати суму витрат діяльності за третій квартал 20__р., враховуючи наведені дані:

- 1) витрати на ремонт, реконструкцію і модернізацію основних засобів - 10000 грн.;

- 2) сплачені штрафи за рішенням суду – 8320 грн.;
- 3) виплачені винагороди працівникам – 5100 грн.;
- 4) витрати на відрядження, підтверджені відповідними документами – 520 грн.;
- 5) витрати на проведення добровільного аудиту (в т.ч. ПДВ) – 7300 грн.;
- 6) балансова вартість матеріалів на складі, у незавершеному виробництві та залишках готової продукції на початок кварталу перевищує їх балансову вартість на кінець того ж звітнього кварталу – 28000 грн.;
- 7) суми безнадійної заборгованості, коли відповідні заходи щодо стягнення таких боргів не привели до позитивного наслідку – 8100 грн.;
- 8) кошти, витрачені на підготовку, організації виробництва і реалізацію продукції у червні – 40000 грн., у липні-вересні – 120000 грн.;
- 9) витрати, не підтверджені відповідними документами – 720 грн.

Завдання 2

На основі наведених даних визначити сукупний дохід.

1. Доходи, отримані за межами митної території України за наявності міжнародного договору становлять 7300 грн.
2. Отримані штрафи за невиконання умов договорів – 1200 грн.
3. При перерахунку податкових зобов'язань за завершеним довготерміновим договором виявлено завищення доходів – 1200 грн., податкових зобов'язань – 200 грн.
4. Оприбуткований металобрухт від ліквідації обладнання – 2400 грн.
5. Списується капітальний дохід – 3250 грн.
6. Отримано прибуток від реалізації будівлі заводууправління – 18350 грн.
7. Отримана попередня оплата за продукцію, котра ще не відвантажена (в т.ч. ПДВ) – 16250 грн.
8. Отриманий вексель за відвантажену продукцію – 2800 грн.

Завдання 3

Існує така інформація щодо результатів діяльності ПАТ „Світ” за підсумками звітнього періоду:

- Продаж товарів (з ПДВ) - 400000 грн.
- Дохід від операцій торгівлі цінними паперами - 15000 грн.
- Сума сплачених сировини, комплектуючих, запчастин (без ПДВ) - 100000 грн.
- Витрати на реконструкцію основних засобів - 20000 грн.
- Балансова вартість основних засобів на початок року - 80000 грн.
- Сума штрафів, пені, що сплачені - 800 грн.
- Сума заробітної плати та відрахування ЄСВ - 60000 грн.
- Амортизація основних засобів- 5000 грн.
- Придбання основних засобів - 20000 грн.
- Необхідно визначити суму податку на прибуток.

Тема 11 Податок на доходи фізичних осіб

План семінарського і практичного заняття

1. Особливості оподаткування доходів фізичних осіб.
2. Характеристика складових податкової знижки.
3. Особливості розрахунку податку з застосуванням соціальної пільги

Питання для обговорення

1. Які загальні положення ПКУ у розділі "Податок на доходи фізичних осіб"?
2. Яка фінансова відповідальність за порушення податкового законодавства у частині ПДФО.
3. Хто виступає в якості фінансово-відповідальних осіб за порушення податкового законодавства?

Завдання 1

Одинокa матір з двома дітьми віком до 18 років у січні 20__ року має нараховану заробітну плату у розмірі 4480 грн.

З 1 лютого 20__ року керівник підприємства підвищив їй заробітну плату до 5540 грн.

Розрахувати суму заробітної плати, що підлягає виплаті за січень та лютий 20__ року.

Завдання 2

Заробітна плата робітниці відділу збуту складає 5820 грн., при цьому вона є самотньою матір'ю трьох дітей.

Необхідно провести усі необхідні утримання із заробітної плати та визначити розмір заробітної плати до видачі.

Завдання 3

Заробітна плата найманого працівника складає 10500,00 грн. Визначити, які платежі з цієї заробітної плати має сплатити працівник, розрахувати їх розмір і величину заробітної плати до видачі працівнику.

Завдання 4

На підприємстві є працівник, який має трьох дітей, один з яких є інвалідом. Заробітна плата працівника складає за місяць 7 500,00 грн.

Необхідно розрахувати суму податку на доходи фізичних осіб та суму заробітної плати, що підлягає виплаті працівнику.

Завдання 5

ТОВ «Астор» подарувало працівнику до ювілею телевізор вартістю 6200,00 грн. Зарплата такого працівника в цьому ж місяці склала 5300,00 грн.

Необхідно зробити нарахування та відрахування податків і зборів з доходу працівника.

Тема 12 Плата за ресурси та послуги (рендна плата)

План семінарського і практичного заняття

1. Платники, об'єкти, база та ставки плати (зборів) за ресурси та послуги.
2. Вплив плати за ресурси на їх економічне та раціональне використання.
3. Особливості рентних платежів
4. Характеристика платників екологічного податку. Об'єкт, база і ставки податку.

Питання для обговорення

1. У чому полягає сутність рентних платежів?
2. Які ставки рентної плати за нафту і природний газ?
3. Хто виступає в якості платників платежів за користування надрами?

Завдання 1

Необхідно розрахувати суму плати за воду за I квартал, виходячи з таких даних:

- ліміт забору води – 9000 куб. м.
- фактично забрано води – 10550 куб. м.

Нараховано та сплачено до бюджету плату за воду за 1 квартал – 2050 грн. Всю суму плати за воду підприємство віднесло на витрати. Підприємство використовує воду з двох джерел: 24 % - з артезіанської свердловини, 76 % - з річки Дніпро. Вкажіть на податкові наслідки для підприємства.

Тема 13 Місцеві податки і збори

План семінарського і практичного заняття

1. Характеристика місцевих податків.
2. Особливості сплати місцевих зборів
3. Оподаткування земельних ділянок. Пільги щодо сплати податку фізичними та юридичними особами.

Питання для обговорення

1. Назвіть основні джерела формування місцевих бюджетів.
2. Яке правове забезпечення системи місцевих податків і зборів?
3. Які Ви знаєте види місцевих податків і зборів?
4. Хто виступає в якості платників місцевих податків і зборів?

Завдання 1

Підприємство набуває право власності на нововідведену земельну ділянку (10000 м²) і отримує державний акт 25 вересня 20__ р. Умовно вважаємо, що землевласник набув земельну ділянку, яка зайнята житловим фондом, у населеному пункті з чисельністю населення понад 1 млн. чол. (обласний центр), яким не встановлено грошової оцінки. У такому разі необхідно здійснити розрахунок земельного податку щодо нововідведеної земельної ділянки за 6 днів вересня та жовтень - грудень, і не пізніше 24 жовтня подати звітний розрахунок за нововідведену земельну ділянку. Обрахуйте суму земельного податку.

Завдання 2

Підприємство ТОВ “Ваша ферма” станом на 1 січня поточного року є власником наступних земельних ділянок: землі населених пунктів – 120 кв. м.; землі сільськогосподарського призначення за межами населених пунктів – 200 га, у т. ч.: ріллі – 125 га, багаторічних насаджень - 75 га.

Грошова оцінка земельних ділянок для сільськогосподарського призначення складає : ріллі – 3385 грн/га, багаторічних насаджень – 5298 грн/га.

Вартість землі в населеному пункті з урахуванням коефіцієнту індексації (1,359) і коефіцієнту функціонального призначення складає – 950 грн за кв.м.

Пільг до сплати земельного податку підприємство не має.

Розрахувати суми земельного податку.

Завдання 3

У торговельного підприємства є у власності земельна ділянка площею 3,5 га, на якій розташовані склади. Пільг із земельного податку в підприємства немає. НГО земельної ділянки на 1 січня поточного року – 71 200 грн. за 1 га. Коефіцієнт індексації за звітний період склав 1,433.

Необхідно визначити суму земельного податку та вказати на терміни сплати.

Примітка: для земель, НГО яких проведено, встановлені ставки: для сільгоспугідь – не менше 0,3% і не більше 1 % їх НГО; інших земель – не більше 3 % їх НГО; земель загального користування – не більше 1 % їх НГО.

Завдання 4

Фізична особа має у власності дві квартири житловою площею 60 і 70 м² та житловий будинок житловою площею 120 м². Необхідно розрахувати суму податку на нерухоме майно. Вказати хто її повинен розраховувати та у який строк сплачувати нараховану суму податку.

Завдання 5

Підприємство, що здійснює діяльність із забезпечення паркування транспортних засобів, використовує земельну ділянку площею 100 м². Ставка збору встановлена місцевою радою у розмірі 0,075%. У I кварталі поточного року відпрацьовано 90 днів. Яка сума збору за місяць паркування транспортних засобів буде нарахована за звітний квартал?

Тема 14 Спрощена система оподаткування суб'єктів малого підприємництва

План семінарського і практичного заняття

1. Елементи оподаткування спрощеної системи.
2. Використання ставки єдиного податку для юридичних та фізичних осіб.
3. Переваги та недоліки спрощеної системи оподаткування
4. Характеристика платників єдиного сільськогосподарського податку.
5. Об'єкт, база і ставки єдиного сільськогосподарського податку.
6. Порядок розрахунку єдиного сільськогосподарського податку та надання податкової звітності.

Питання для обговорення

1. У чому полягає сутність спрощеної системи оподаткування?
2. Яким чином здійснюється звільнення від певних видів податків і зборів при виборі оподаткування за єдиним податком?
3. Як визначаються об'єкти фіксованого сільськогосподарського податку?
4. Які умови переходу до сплати фіксованого сільськогосподарського податку?

Завдання 1

Підприємець перебуває на єдиному податку у 2 групі весь поточний рік зі сплатою єдиного податку 20% від мінімальної зарплати. У деклараціях в дохід підприємця включені такі суми: в 1 кварталі - 300 тис грн., в 2 кварталі - 240 тис грн., в 3 кварталі - 300 тис грн. (по 100 тис грн. щомісяця). Підприємець у II-му кварталі надав послуги, які не зазначені в його свідоцтві платника єдиного податку (формулювання в первинній документації не відповідає виду

діяльності, заявленої в свідоцтві). Підтверджуючі документи з придбання у підприємця відсутні. Визначити податкові наслідки діяльності підприємця – платника єдиного податку II групи.

Завдання 2

Підприємство сплачує єдиний податок за ставкою 3 %. Протягом звітного періоду отримано матеріалів на суму 23000 грн. з ПДВ. Також протягом звітного періоду відвантажено ТМЦ на суму 12000 грн. з ПДВ. Отримано на розрахунковий рахунок оплату за товар в розмірі 14000 грн.

Розрахувати суму єдиного податку та суму ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету.

Завдання 3

Платник єдиного податку III групи (платник ПДВ) отримав виручку по кварталах: 1 квартал — 640 000 грн.(з ПДВ), 2 квартал – 720 000 грн.(з ПДВ), 3 квартал – 680 000 (з ПДВ), 4 квартал – 750 000 грн (з ПДВ). Необхідно визначити розмір єдиного податку та суму ПДВ, що підлягають сплаті за звітний період.

Тема 15 Ухилення від податків

План семінарського і практичного заняття

1. Особливості та умови здійснення податкових правопорушень в Україні.
2. Способи відмивання доходів, здобутих злочинним шляхом.
3. Механізм боротьби з відмиванням доходів незаконного походження.
4. Особливості застосування різних видів відповідальності до платників податків за порушення норм податкового законодавства

Проблемні питання

1. Які існують проблеми мінімізації податкових платежів.
2. У чому полягає умисне ухилення від сплати податків.

Питання для обговорення

1. Як здійснюється приховування об'єктів оподаткування?
2. Яка передбачена відповідальність за незаконне ухилення від сплати податків?
3. Які Ви знаєте податкові правопорушення?

Завдання 1

Підприємство "ЕВА" не погасило в строк податкові зобов'язання на суму 40 000 грн. Протягом перших 5 днів прострочення підприємство заплатило 13 500 грн. На 45-й день з моменту прострочення підприємство заплатило ще 13 000 грн. Через 50 днів із дня останнього платежу підприємство заплатило суму, що залишилася, у розмірі 13 500 грн. Визначити розмір штрафу, котрий має бути накладений на підприємство за таке порушення. Розрахувати пеню, якщо облікова ставка НБУ з 10.08.2018 р по теперішній час дорівнює 7,5 % річних.

Завдання 2

Підприємство ПрАТ "ВЕНТА" не погасило в строк податкові зобов'язання на суму 1 750 грн. Протягом перших 10 днів прострочення підприємство заплатило 550 грн. На 50-й день із моменту прострочення підприємство заплатило ще 400 грн. Через 45 днів із дня останнього платежу підприємство заплатило суму, що залишилася. Визначити розмір штрафу, котрий має бути накладений на підприємство за таке порушення.

Завдання 3

Підприємство не сплатило вчасно податок та у нього на 22 травня 2018 року виник податковий борг у розмірі 23 500 грн. 12 червня 2018 року підприємство погасило 12 500 грн. податкового боргу, а 11 липня 2018 року останні 11 000 грн. Облікова ставка НБУ на 22 травня 2018 року — 10,25 % річних, на 12 червня 2018 року — 9,5 %, а на 11 липня 2018 року — 8,5 %. Розрахувати суму пені.

Завдання 4

Під час планової документальної перевірки ТОВ "Прогрес" в травні 2018 року, було встановлено, що підприємство занизило податкові зобов'язання в бюджет по ПДВ: за лютий — 2400 грн. (повторне правопорушення за рік) Розрахувати суму штрафу, накладеного на підприємство.

Завдання 5

Підприємство «Альфа»:

- 1) своєчасно не подало форму №1-ДФ до контролюючого органу про суми доходів, нарахованих і сплачених на користь платників податків. Визначити розмір штрафу;
- 2) не сплатило своєчасно суму єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у розмірі 4400 грн. Розрахувати суму штрафу і пені, якщо затримка платежу склала 15 днів.

ПОТОЧНЕ ТЕСТУВАННЯ

1. Що таке податки?
  - а) Це грошові кошти, які надходять в дохід бюджету.
  - б) Це обов'язкові платежі юридичних і фізичних осіб до бюджету.
  - в) Це надходження в бюджет належних сум.
2. Для чого існують податки?
  - а) Для забезпечення виконання державою її функцій.
  - б) Для забезпечення коштами дохідної частини бюджету.
  - в) Для соціального забезпечення громадян.
3. За економічним змістом податки це:
  - а) Фінансові відносини між державою і платниками податків з метою створення загальнодержавного централізованого фонду грошових коштів.
  - б) Фінансові відносини між бюджетом і платниками податків
  - в) Фінансові відносини між державою і юридичними особами з метою наповнення доходів бюджету.
4. Неподаткові платежі це:
  - а) Фіскальний інструмент формування доходів бюджету.
  - б) Платежі, що не мають цільового призначення, для них не створено централізованого фонду і тому вони надходять в бюджет.
  - в) Кошти, які не мають постійного джерела.
5. Які функції виконують податки?
  - а) Розподільчу і контрольну.
  - б) Розподільчу, фіскальну, регулюючу.
  - в) Фіскальну, контрольну.
6. За допомогою фіскальної функції податків держава:
  - а) Одержує постійні, стабільні кошти у вигляді податкових надходжень.
  - б) Впливає на різні сторони діяльності платників податків.
  - в) Проводить перерозподіл вартості валового національного продукту.
7. Об'єкт оподаткування це:
  - а) Це предмет, який підлягає оподаткуванню.
  - б) Це доходи, які підлягають оподаткуванню.
  - в) Це особа, на яку законом покладено обов'язок сплачувати податок.
8. Суб'єкт податку це:
  - а) Фізична або юридична особа, на яку законом покладено обов'язок сплачувати податок.
  - б) Предмет, який підлягає оподаткуванню.
  - в) Суб'єкти підприємницької" діяльності, які мають взаємовідносини з бюджетом.

9. Що таке джерело податку?
- а) Це доход суб'єкта, з якого сплачується податок.
  - б) Це предмет, який підлягає оподаткуванню.
  - в) Це майно, товари, з яких сплачується податок.
10. Що таке одиниця оподаткування?
- а) Це величина податку на одиницю оподаткування.
  - б) Це одиниця виміру об'єкта податку.
  - в) Це частка податку в доході платника.
11. Що таке податкова ставка?
- а) Це величина податку на одиницю оподаткування.
  - б) Це частка податку в доході платника.
  - в) Це одиниця виміру об'єкта податку.
12. Що таке податкові пільги?
- а) Це частка податку в доході платника.
  - б) Це повне або часткове звільнення юридичних та фізичних осіб від оподаткування.
  - в) Це зменшення розміру податкової ставки.
13. Що таке податкова квота?
- а) Це частка податку в доході платника.
  - б) Це повне або часткове звільнення від оподаткування.
  - в) Це величина податку на одиницю оподаткування.
14. Які бувають податкові ставки за ознакою побудови?
- а) Тверді, процентні.
  - б) Фіксовані, відносні.
  - в) Пропорційні, прогресивні, регресивні.
15. Як поділяються процентні ставки?
- а) Пропорційні, прогресивні, регресивні.
  - б) Фіксовані, відносні.
  - в) Відносні, пропорційні, прогресивні.
16. Як класифікуються податки за економічним змістом?
- а) Прямі, непрямі.
  - б) Податки на доходи, на споживання, на майно.
  - в) Розкладні, окладні.
17. Як класифікуються податки за формою оподаткування?
- а) Розкладні, окладні.
  - б) Прямі, непрямі.
  - в) Податки на доходи, на споживання, на майно.

18. Як класифікуються податки за способом стягнення?
- а) Загальнодержавні, місцеві.
  - б) Податки на доходи, на споживання, на майно.
  - в) Розкладні, окладні.
19. Як класифікуються податки в залежності від рівня державних структур?
- а) Загальнодержавні, місцеві.
  - б) Прямі, непрямі.
  - в) Розкладні, окладні.
20. Які податки є окладними?
- а) Ті, які встановлюються безпосередньо щодо платників і їх розмір залежить від масштабів об'єкта оподаткування.
  - б) Ті, які передбачають встановлення спочатку ставок, а потім розміру податку до кожного платника.
  - в) Ті, які встановлюються в цінах товарів, послуг і їх розмір для окремого платника не залежить від його доходу.
21. Які податки є розкладним ?
- а) Ті, які передбачають встановлення спочатку ставок, а потім розміру податку до кожного платника.
  - б) Ті, які спочатку встановлюються в загальній сумі відповідно до потреб держави в доходах, а потім цю суму розподіляють між територіальними одиницями та платниками.
  - в) Ті, які встановлюються безпосередньо щодо платників і їх розмір залежить від масштабів об'єкта оподаткування.
22. Які податки є прямими?
- а) Ті, які встановлюються безпосередньо щодо платників і їх розмір залежить від масштабів об'єкта оподаткування.
  - б) Ті, які передбачають встановлення спочатку ставок, а потім розміру податку до кожного платника.
  - в) Ті, які встановлюються в цінах товарів, послуг і їх розмір для окремого платника не залежить від його доходу.
23. Які податки є непрямими?
- а) Ті, які встановлюються в цінах товарів, послуг і їх розмір для окремого платника не залежить від його доходу.
  - б) Ті, які встановлюються безпосередньо щодо платників і їх розмір залежить від масштабів об'єкта оподаткування.
  - в) Ті, які передбачають встановлення спочатку ставок, а потім розміру податку до кожного платника.

24. Яка суть принципу рівнонапруженості у проведенні державою податкової політики?
- а) Податкова політика повинна обов'язково дотримуватись визначених на певний час орієнтирів у розвитку суспільства.
  - б) Держава встановлює таку систему оподаткування, яка враховує всі фактори діяльності юридичних і фізичних осіб.
  - в) Зобов'язання перед бюджетом встановлюються для всіх платників відповідно до їх можливостей і результатів діяльності.
25. Яка суть принципу соціальної справедливості у проведенні державою податкової політики?
- а) Податкова політика повинна обов'язково дотримуватись визначених на певний час орієнтирів у розвитку суспільства.
  - б) Держава встановлює таку систему оподаткування, яка враховує всі фактори діяльності юридичних і фізичних осіб.
  - в) Зобов'язання перед бюджетом встановлюються для всіх платників відповідно до їх можливостей і результатів діяльності.
26. Яка суть принципу стабільності у проведенні державою податкової політики?
- а) Зобов'язання перед бюджетом встановлюються для всіх платників відповідно до їх можливостей і результатів діяльності.
  - б) Податкова політика повинна обов'язково дотримуватись визначених на певний час орієнтирів у розвитку суспільства.
  - в) Держава встановлює таку систему оподаткування, яка враховує всі фактори діяльності юридичних і фізичних осіб.
27. Який із цих Законів визначає принципи побудови системи оподаткування в Україні, податки і збори до бюджетів, а також: права, обов'язки і відповідальність платників?
- а) Конституція України.
  - б) Закон України «Про Державний бюджет на відповідний рік».
  - в) Податковий Кодекс України.
28. Які із цих податків є місцевими?
- а) Податок на прибуток.
  - б) ПДВ.
  - в) Податок на нерухомість.
29. До якої ланки державної фіскальної служби Ви віднесете Державну фіскальну інспекцію у м. Харкові?
- а) Середньої.
  - б) Базової.
  - в) Вищої.

30. На яку ланку ДФС покладено обов'язок здійснення контролю за додержанням податкового законодавства?
- а) Вищу.
  - б) Середню.
  - в) Низову.
31. На яку ланку ДФС покладено обов'язок здійснення контролю законності валютних операцій?
- а) Базову.
  - б) Середню.
  - в) Вищу.
32. У чому суть податкової роботи?
- а) Діяльність контролюючих органів щодо забезпечення надходжень в дохід бюджету.
  - б) Діяльність платників і фіскальної служби щодо внесення податків до бюджету і контролю за платниками.
  - в) Діяльність контролюючих органів з питань контролю за додержанням податкового законодавства.
33. На які органи покладено функцію прийняття законодавчих актів у податковій сфері?
- а) На ДФС України.
  - б) На Верховну Раду України.
  - в) На Президента України.
34. Яка ланка ДФС веде облік платників ПДВ, який перераховується в дохід державного бюджету?
- а) Базова.
  - б) Середня.
  - в) Вища.
35. Які Ви знаєте форми розрахунків платників податків із бюджетом?
- а) Платежі за фактичними даними, авансовими платежами.
  - б) Безготівкові.
  - в) Готівкові.
36. Які Ви знаєте способи розрахунків платників податків із бюджетом?
- а) Авансовими платежами.
  - б) За фактичними даними.
  - в) Безготівкові, готівкові.

38. Яка суть ухилення від сплати податків?
- а) Це ухилення шляхом перекладання сплати податків на партнера у бізнесі.
  - б) Це часткове або цілковите ухилення платника від податкових зобов'язань.
  - в) Це приховування платником своїх доходів від оподаткування.
39. Штучне збільшення витрат виробництва це:
- а) Легалізований метод ухилення від податків.
  - б) Незаконний метод ухилення від податків.
  - в) Один із методів перекладання податків.
40. Чи має право контролюючий орган самостійно визначати суму податкового зобов'язання?
- а) Ні, немає такого права. Платники самостійно зобов'язані нараховувати податкові зобов'язання.
  - б) Має право в окремих випадках.
  - в) Немає правильної відповіді.
41. Коли податкове зобов'язання вважається узгодженим?
- а) 3 дня складання податкової звітності.
  - б) 3 дня подання податкової звітності.
  - в) 3 дня закінчення податкового (звітного) періоду.
42. Податковий компроміс це:
- а) Рішення податкового органу про задоволення скарги платника податків.
  - б) Рішення податкового органу прийняте за погодженням з платником податків про задоволення частини скарги платника податків.
  - в) Відмова контролюючого органу від розгляду скарги платника податків щодо нарахованих йому податкових зобов'язань.
43. Чи може бути запропонований податковий компроміс по ПДВ, акцизному податку, які справляються при ввезенні товарів на митну територію України?
- а) Так, податковий компроміс може бути запропонований стосовно всіх видів податків та платежів, але на підставі письмового обґрунтування доцільності податкового компромісу. Може в окремих випадках Немає правильної відповіді.
  - б) Може в окремих випадках.
  - в) Немає правильної відповіді.

44. Контролюючий орган нарахував платнику податків суму податкового зобов'язання. Що потрібно надіслати даному платнику податків?
- а) Контролюючий орган повинен надіслати платнику податків податкову вимогу про необхідність сплати податкового зобов'язання.
  - б) Необхідно надіслати платнику податків податкове повідомлення.
  - в) Надсилається платнику податків податкова вимога або податкове повідомлення.
45. Коли виникає право податкової застави?
- а) У разі неподання або несвоєчасного подання платником податків податкової звітності.
  - б) У разі несплати у встановлені строки суми податкового зобов'язання в т. ч. визначені контролюючим органом.
  - в) Немає правильної відповіді.
46. Право податкової застави виникло в той самий день, в який виникло право іншої застави на майно платника податків. Чи має пріоритет податкова застава?
- а) Ні, немає податкова застава пріоритету.
  - б) Може мати, в окремих випадках.
  - в) Немає правильної відповіді.
47. Податкові роз'яснення можуть надаватися платникам податків:
- а) Районними (міськими) державними податковими інспекціями.
  - б) Обласними державними податковими адміністраціями.
  - в) Центральним податковим органом України.
48. У платника податків активи перебувають у податковій заставі. Чи має право такий платник вільно розпоряджатись ними?
- а) Так, має право вільно ними розпоряджатись.
  - б) Ні, немає права такий платник вільно розпоряджатись активами, які перебувають у податковій заставі.
  - в) Може, але крім окремих операцій, що підлягають письмовому узгодженню з податковим органом.
49. Платник податків вважає, що контролюючий орган неправильно визначив суму податкового зобов'язання. Які повинні бути дії такого платника податків?
- а) Подати скаргу контролюючому органу протягом 20 календарних днів від дня отримання податкового повідомлення.
  - б) Подати скаргу контролюючому органу протягом 10 календарних днів від дня отримання податкового повідомлення від контролюючого органу.
  - в) Подати скаргу контролюючому органу протягом 10 календарних днів наступних за днем отримання податкового повідомлення від контролюючого органу

Методичне забезпечення

1. Облік і звітність в оподаткуванні : навч. посіб. / Л. М. Котенко, Г. М. Фадєєва. – Х.: Підручник НТУ «ХПІ», 2014. – 484 с.
2. Фадєєва Г.М. Конспект лекцій з дисципліни „Податкова система”. - НТУ ”ХПІ”, 2014 р., у електронному вигляді.
3. Котенко Л.М., Фадєєва Г.М. Оподаткування суб’єктів підприємницької діяльності: навч. посіб. / ХДУХТ. – Харків, 2006. – 309 с.

Рекомендована література

Нормативно – правові акти

4. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV (зі змін і доп., останні з яких внесені Законом України від 06.11.2012 р. №°5480-VI) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <<http://zakon4.rada.gov.ua>>.
5. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. № 2768-III, (зі змін і доп., останні з яких внесені Законом України від 20.11.2012 р. № 5496-VI) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <<http://zakon4.rada.gov.ua>>.
6. Митний кодекс України № 4495-VI від 13.03.12 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <<http://zakon2.rada.gov.ua>>.
7. Податковий кодекс України від 02.12.10 р. № 2755-VI (зі змін і доп., останні з яких внесені Законом України від 06.12.2012р. № 5519-VI) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <<http://zakon4.rada.gov.ua>>.
8. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <<http://zakon4.rada.gov.ua>>.
9. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс]. : [Закон України від 16.07.99 р. № 996-XIV, зі змін.] – Режим доступу : <<http://zakon4.rada.gov.ua>>.
10. Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів [Електронний ресурс]. : [Закон України від 19.12.95 р. № 481/95-ВР, зі змін і доп., останні з яких внесені Законом України від 20.11.2012 р. № 5503-VI] – Режим доступу : <<http://zakon4.rada.gov.ua>>.
11. Про оплату праці [Електронний ресурс].: [Закон України від 24.03.95 р. №108/95-ВР, зі змін і доп.] – Режим доступу :<<http://zakon4.rada.gov.ua>>.
12. Про ціни і ціноутворення [Електронний ресурс].: [Закон України від 21.06.2012 р. № 507 – VI] – Режим доступу : <<http://zakon4.rada.gov.ua>>.
13. Перелік достатніх підстав, що надають податковим органам право на проведення документальної позапланової виїзної перевірки платника податку на додатну вартість для визначення достовірності нарахування бюджетного відшкодування такого податку [Електронний ресурс]. : [затв. постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2010 р. №°1238] – Режим доступу : <<http://zakon2.rada.gov.ua>>.

14. Положення про виготовлення, зберігання, продаж марок акцизного податку та маркування алкогольних напоїв і тютюнових виробів [Електронний ресурс]. : [затв. постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2010 р. №1251 (із змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів № 10 від 09.01.2013 р.)] – Режим доступу : <<http://zakon1.rada.gov.ua>>.

15. Порядок випуску, обігу та погашення податкових векселів, що видаються до отримання або ввезення на митну територію України речовин, які використовуються як компоненти моторних палива, для використання в якості сировини для виробництва у хімічній промисловості [Електронний ресурс]. : [затв. постановою Кабінету Міністрів України від 04.02.2013 р. № 69] – Режим доступу : <<http://zakon4.rada.gov.ua>>.

16. Порядок ведення Єдиного реєстру податкових накладних [Електронний ресурс]. : [затв. постановою Кабінету Міністрів України від 29.12.2010 р. № 1246]. – Режим доступу : <<http://zakon2.rada.gov.ua>>.

17. Порядок надання документів для застосування податкової соціальної пільги [Електронний ресурс]. : [затв. постановою Кабінету Міністрів України від 29.12.2010 р. № 1227] – Режим доступу : <<http://zakon4.rada.gov.ua>>.

18. Податкова декларація збору за місця для паркування транспортних засобів [Електронний ресурс]. : [затв. наказом Міністерства фінансів України від 27.12.2012 р. № 1402] – Режим доступу : <<http://zakon4.rada.gov.ua>>.

19. Податкова декларація з податку на додану вартість [Електронний ресурс]. : [затв. наказом Міністерства фінансів України від 21.11.2011 р. № 1492 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 17.12.2012 р. № 1342)] – Режим доступу : <<http://zakon4.rada.gov.ua>>.

20. Податкова декларація туристичного збору [Електронний ресурс]. : [затв. наказом Міністерства фінансів України від 27.12.2012. р. №°1402] – Режим доступу : <<http://zakon4.rada.gov.ua>>.

21. Положення про реєстрацію платників податку на додану вартість [Електронний ресурс]. : [затв. наказом Міністерства фінансів України від 07.11.2011 р. № 1394 зі змін. і доп.] – Режим доступу : <<http://zakon4.rada.gov.ua>>.

22. Порядок ведення реєстру виданих та отриманих податкових накладних [Електронний ресурс]. : [затв. наказом Міністерства фінансів України від 17.12.2012 р. № 1340] – Режим доступу : <<http://zakon4.rada.gov.ua>>.

23. Порядок визначення відповідності платника податку критеріям, які дають право на отримання автоматичного бюджетного відшкодування податку на додану вартість [Електронний ресурс]. : [затв. наказом Міністерства фінансів України 21.09.2011 р. № 1178 (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства фінансів № 1243 від 29.11.2012 р.)] – Режим доступу : <<http://zakon4.rada.gov.ua>>.

24. Про затвердження форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємства [Електронний ресурс]. : [затв. наказом Міністерства фінансів України від 28.09.2011. р. № 1213 (зі змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства фінансів № 1281 від 05.12.2012 р.)] – Режим доступу : <<http://zakon4.rada.gov.ua>>.

25. Про затвердження форми Декларації акцизного податку, Порядку заповнення і подання Декларації акцизного податку [Електронний ресурс]. : [затв. наказом ДПАУ від 24.12.2010 р. № 1030] – Режим доступу: <<http://zakon2.rada.gov.ua>>.

26. Інструкція зі статистики заробітної плати [Електронний ресурс]. : [затв. наказом Держкомстату України від 13.01.2004 р. № 5] – Режим доступу: <<http://zakon1.rada.gov.ua>>.

Інформаційні ресурси

35. Ліга Бізнес-Інформ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.liga.net.

36. Нормативні акти України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.nau.kiev.ua.

37. Податки та бухгалтерський облік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : basa.tav.kharkov.ua.

38. Право. Україна [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.legal.com.ua/cgi-bin/matrix.cgi/pravo.html.

39. Сервер Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.

40. Українське право [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrpravo.com.

41. Загальнодоступний інформаційно-довідковий ресурс („ЗІР”), розміщений на офіційному сайті ДФС України [Електронний ресурс]. : Режим доступу : <[http:// zir.minrd.gov.ua/](http://zir.minrd.gov.ua/)>.

Навчальне видання

Методичні вказівки до проведення практичних та семінарських занять з
дисципліни «Податкова система»
для студентів галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
усіх форм навчання

Укладач КОПТСВА Ганна Миколаївна

Відповідальний за випуск Н.С. Краснокутська
Роботу до видання рекомендував В.Я. Міщенко

У авторській редакції

План 2018 р., поз. _____

Підп.до друку 24.05.2018 р. Формат 60x84 1/16. Папір офсетний.
Riso-друк. Гарнітура Таймс. Ум. друк. арк.
Наклад 100 прим. Зам. № Ціна договірна

Видавничий центр НТУ «ХП».
Свідоцтво про державну реєстрацію ДК № 3657 від 24.12.2009 р.
61002, Харків, вул. Кирпичова, 2

Електронна версія